

Enkelt avhjälppt i lokaler

Enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler och på allmänna platser ska åtgärdas

■ Du får här kortfattad information om vad som gäller enligt bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder. Kraven har funnits sedan 2001 och ställs i plan- och bygglagen. I den här broschyren fokuserar vi på det som gäller i lokaler. Du får övergripande kunskap om reglerna för att komma igång med arbetet att åtgärda hinder i din lokal.

Syftet med reglerna

Reglerna gäller tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Reglerna är till för att så många som möjligt ska kunna få tillträde till och använda lokaler. En ökad tillgänglighet i miljön underlättar dessutom för alla som använder den.

Var hittar jag reglerna?

Boverket har gett ut regler i form av föreskrifter och allmänna råd om enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. BFS 2011:13 (ändrad 2013:9), HIN 3. Du kan hitta reglerna på Boverkets webbplats www.boverket.se. Där finns också fördjupande material om tillämpningen, som goda exempel, checklistor, idéböcker med mera.

Vem ska åtgärda hindret?

Du som äger, eller i vissa fall, du som är verksamhetsutövare som hyr en lokal dit allmänheten har tillträde (publik lokal) ansvarar för att åtgärda hinder som är enkelt avhjälpna.

Var gäller kraven?

Kraven omfattar både offentligt och privat ägda lokaler dit allmänheten har tillträde. De omfattar också allmänna platser.

- Exempel på publika lokaler är receptioner, butiker, restauranger och teatrar.
- Allmänna platser är platser som är angivna som allmän plats i detaljplanen.

Bostäder och arbetslokaler omfattas inte av kraven.

Foto: Franz Feldmanis

Vad är en publik lokal?

Någon uttömmande definition av begreppet publik lokal finns inte, inte heller finns det några rättsavgöranden som tar ställning i frågan. Utgångspunkten är att det är lokaler för verksamheter som vänder sig till allmänheten, där ”vem som helst” är välkommen. Vissa lokaler är självklara såsom butiker och restauranger samt receptioner och mottagningar hos myndigheter. Andra kan vara svårare att bedöma, man måste titta på hur just den verksamheten ser ut. Det kan vara så att bara vissa delar i en byggnad har publika verksamheter och då gäller kraven endast de delarna.

Även äldre kulturbyggnader bör göras tillgängliga

Det är viktigt att komma ihåg att kravet på varsamhet gäller alla byggnader, alltså inte bara äldre.

Äldre byggnader och byggnader som bedömts vara särskilt värdefulla får inte förvanskas, men de får förändras på ett respektfullt sätt. Ändringar ska göras på ett sådant sätt att värdena i den befintliga miljön kan behållas.

Vad är ett enkelt avhjälp hinder?

Utgångspunkten i bestämmelserna är att det är rimligt att kräva att hinder som inte innebär stora, omfattande och kostsamma åtgärder ska avhjälpas i den befintliga miljön.

Några exempel på enkelt avhjälpna hinder är:

- mindre nivåskillnader eller trappsteg
- höga trösklar
- tunga dörrar
- dörröppnare eller andra manöverdon som är olämpligt placerade eller utformade
- bristande kontrastmarkering och bristande varningsmarkering
- bristande utformning av orienterande skyltning
- dålig ljudmiljö

- brist på teleslinga eller någon annan teknisk lösning i receptioner
- dålig belysning
- avsaknad av ledstänger
- bristande utformning av balansstöd
- brister i utformning och placering av fast inredning.

Normalt räknas det inte som enkelt avhjälpt att till exempel installera en hiss eller bygga om en toalett.

Reglerna gäller befintlig miljö

Reglerna gäller befintliga byggnader, det betyder att de gäller även om du inte planerar bygga eller göra några ändringar.

Frågan om ett hinder är ”enkelt att avhjälpa” bör omprövas när förutsättningarna ändras. Samma hinder kan vara enkelt avhjälpt i en situation men inte i en annan. Det kan röra sig om ägarbyte, en ny publik verksamhet, nya tekniska lösningar eller åtgärder i miljön runt omkring. Kraven gäller hinder som är enkelt avhjälpta i den befintliga miljön, en miljö som självklart ser väldigt olika ut. Det kan vara gamla byggnader eller nästan nya, omgivningen kan vara platt eller kuperad, det kan vara trång gatumiljö eller öppna ytor. När du tillämpar reglerna behöver du därför göra bedömningar utifrån den aktuella situationen: Är det med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna rimligt att åtgärda hindren?

Hur mycket får ett enkelt avhjälpt hinder kosta?

Det finns inget absolut svar på hur mycket ett enkelt avhjälpt hinder får kosta. Enligt bestämmelserna får de ekonomiska konsekvenserna för den som svarar för åtgärdandet inte bli orimligt stora.

Vad ska göras i lokaler?

Utdrag ur reglerna BFS 2011:13 (ändrad 2013:9), HIN 3

6 §

Fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader, tunga dörrar och olämpligt placerade eller olämpligt utformade manöverdon ska avhjälpas.

Ramper vid nivåskillnader behövs för personer som använder rullstol eller går med hjälp av rollator, men är också bra till exempel om en person drar en barnvagn.

Om en dörr har dörrstängare eller är tung behöver den förses med automatisk dörröppning. Placeringen av manöverdonet är viktig, och att det syns tydligt mot bakgrunden.

7 §

Hinder i form av bristande kontrastmarkering och bristande varningsmarkering ska avhjälpas.

Trappor och trösklar är stora hinder i vardagen för många och innebär också en stor olycksrisk om de är dåligt utformade.

Foto: Boverket, Franz Feldmanis

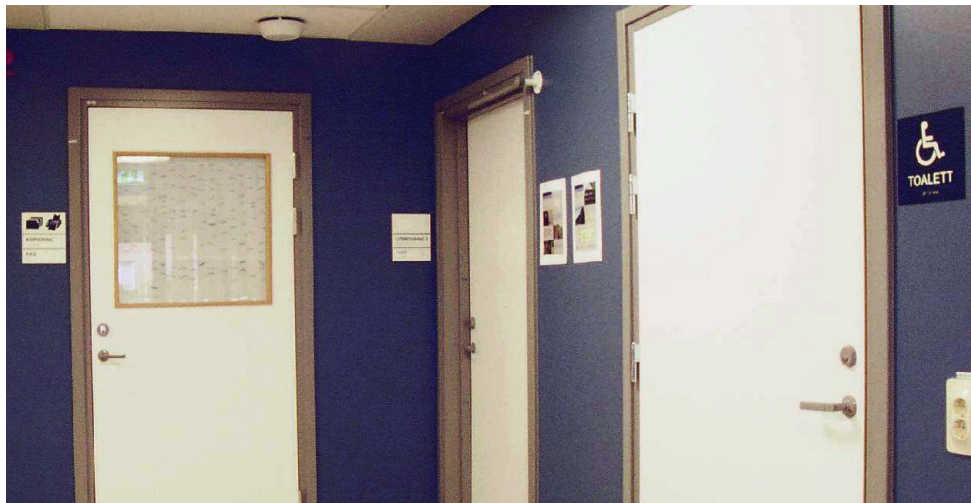

Glasrutor kan vara svåra att observera för personer som har nedsatt syn.

Foto: Franz Feldmanis

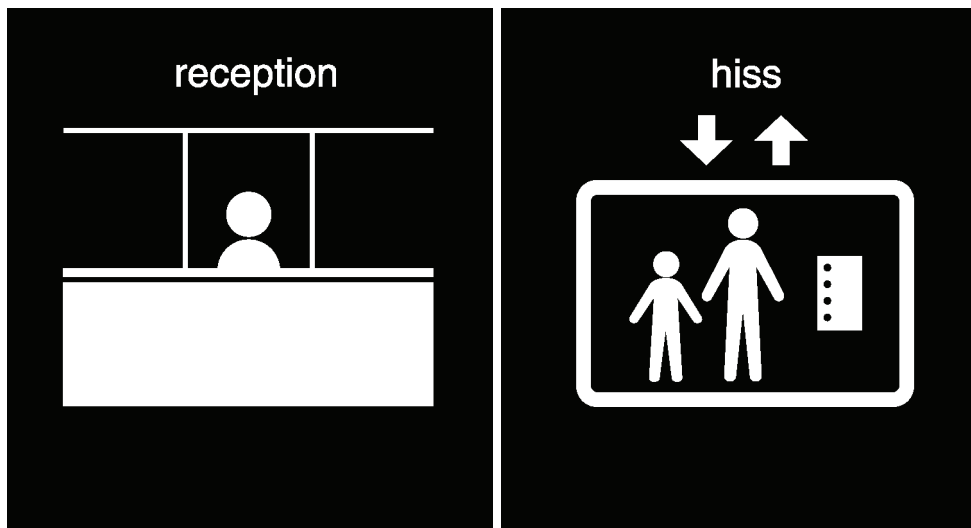
8 §

Hinder i form av bristande utformning av orienterande skyltning ska avhjälpas.

Tydliga och enkla markeringar har vi alla glädje av, till exempel när vi söker efter en informationsdisk eller behöver hitta en toalett.

Foto: Mai Almén

Dessa bilder kallas Pictogram och är ett hjälpmedel för kommunikation.

8 a §

Hinder i form av brister i ljudmiljön ska avhjälpas.

För personer med nedsatt hörsel och personer nedsatt orienteringsförmåga har lokalens ljudmiljö stor betydelse för användbarheten. Med olika sorters ljudabsorbenter är det möjligt att förbättra ljudmiljön.

Foto: Franz Feldmanis/Blekinge museum

En teleslinga eller någon annan teknisk lösning i receptioner gör att de blir tillgängliga och användbara för personer med nedsatt hörsel.

Foto: Franz Feldmanis

9 §

Hinder i form av bristande eller bländande belysning ska avhjälpas.

En bra belysning är nödvändig för till exempel personer med nedsatt syn och för personer med nedsatt orienteringsförmåga. Armaturen sticker inte ut så mycket att det finns risk att slå huvudet i den, den lyser upp i ögonhöjd och har ett bländskydd.

10 §

Hinder i form av brist på och bristande utformning av balansstöd ska avhjälpas.

Ledstänger placerade på ett bra sätt, på båda sidor av till exempel en trappa, minskar risken för att ramla.

11 §

Hinder i form av brister i utformning och placering av fast inredning ska avhjälpas.

Fast inredning behöver anpassas och organiseras så att den kan användas av bland annat personer med rullstol och rollator. Här är receptionsdisken sänkt.

Nästa steg

Kontakta kommunen

Vänd dig i första hand till din kommun för att få mer information.

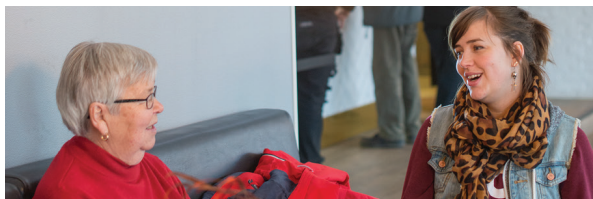
Myndigheter som arbetar med tillgänglighet

Det finns flera myndigheter som arbetar med tillgänglighet. Exempel på sådana myndigheter är:

- **Boverket** utfärdar föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet. Dessa utvecklar och förtydligar kraven som finns i plan- och bygglagen (PBL) och plan- och byggförordningen (PBF). På webbplatsen www.boverket.se kan du hitta länkar till PBL och PBF och läsa mera om Boverkets arbete med tillgänglighet.
- **Myndigheten för delaktighet** är den myndighet som samordnar funktionshinderspolitiken. På webbplatsen www.mfd.se hittar du ytterligare information och material.
- **Riksantikvarieämbetet** är den myndighet som ansvarar för frågor om kulturmiljön och kulturarvet. Kulturminneslagen förbjuder inte åtgärder för ökad tillgänglighet. Läs mer på webbplatsen www.raa.se.

Foto: Mats Alm

Du får här kortfattad information om vad som gäller enligt bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder. Kraven har funnits sedan 2001 och ställs i plan- och bygglagen.

I den här broschyren fokuserar vi på det som gäller i lokaler. Du får övergripande kunskap om reglerna för att komma igång med arbetet att åtgärda hinder i din lokal.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
E-post: registraturen@boverket.se
Webbplats: www.boverket.se

Broschyren finns som pdf på webbplatsen. Du kan även beställa tryckta exemplar. På begäran kan broschyren tas fram i alternativa format.